

Høring av verneplan for skog

Utvidelse av Jønngiljo naturreservat i Notodden kommune

Foto: Sigve Reiso

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
April 2025

Innhold	side
1. Bakgrunn.....	3
2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern.....	3
3. Hjemmelsgrunnlag.....	3
4. Saksgang.....	4
5. Verneplanens omfang.....	9
6. Faktaark.....	9
7. Forslag til verneforskrift.....	14

Vedlegg: Vernekart er lagt ved høringen som eget vedlegg.

1. Bakgrunn

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark sender med dette på høring forslag til utvidelse av verneområdet Jønngiljo i Notodden kommune. Kartverket opprettet navnesak på det tidligere navnet Jønjljo i forbindelse med oppstartsmeldingen. Dette førte til at navnet ble endret til Jønngiljo. Derfor har Statsforvalteren i forbindelse med denne høringen benyttet dette navnet på reservatet.

Bakgrunnen for forslaget er et tilbud fra grunneier i området om frivillig vern av skog. Tilbudet kom inn 20. mai 2020 via AT Skog og ni private skogeiere. Det er gjort registreringer av naturverdiene i området i 2021 som dokumenterer verdier som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven.

2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern

Meld. St. 14 (2015 – 2016) *Natur for livet* legger opp til en videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, herunder økt frivillig skogvern. Under behandlingen av meldingen ba Stortinget regjeringen sette mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 % av skogarealet i landet. Naturfaglige evalueringer som ligger til grunn for prioriteringene i skogvernarbeidet er «*Naturfaglig evaluering av norske verneområder*», NINA rapport 535/2010 og «*Evaluering av norsk skogvern i 2016*», NINA rapport 1352/2017. Dette arbeidet er samtidig et viktig bidrag til å nå FNs bærekraftsmål 15 som har som mål å beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold.

Ved frivillig skogvern gir grunneierne Statsforvalteren tilbud om vern av aktuelle områder. Det blir foretatt naturfaglige registreringer og utarbeidet skogtakster for de områdene der det er behov for det. På grunnlag av tilbud og de naturfaglige registreringene utarbeider Statsforvalteren forslag til avgrensning av verneområdet. På grunnlag av tilbud og mal for verneforskrift for naturreservater utarbeider Statsforvalteren forslag til verneforskrift som blir oversendt grunneierne for kommentarer. Miljødirektoratet oppnevner en skogsakkyndig som får i mandat å forhandle med grunneierne eller grunneiernes representant. Ved enighet blir det utarbeidet avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensning av verneområdet blir avklart.

Det vanlige er at når staten og grunneier er enige om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med naturmangfoldloven. Etter avtale med grunneier kan melding og høring av verneforslag likevel gjennomføres før avtale er signert. Fra avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjelder en vederlagsordning. Utbetaling av erstatningsbeløp skjer når vernevedtak er fattet.

3. Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33 – 51. I naturmangfoldloven er det gitt hjemmel for oppretting av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat, som er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven, jf. § 37, vil bli brukt for denne verneplanen for skog på privat grunn.

Vedtak om opprettelse av naturreservat blir gjort av Kongen i statsråd etter § 37 i naturmangfold-loven, som lyder slik:

” Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- b) representerer en bestemt type natur,
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfold, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdets skjøtsel.”

4. Saksgang

Formell start på verneplanarbeidet for utvidelse av Jønngiljo naturreservat ble meldt 19. mai 2023, og frist for innspill var 5. juli 2023. Statsforvalteren meldte oppstart på verneprosess for 17 områder i samme brev.

Det kom inn følgende merknader til oppstartsmeldingen:

Språkrådet (brev datert 01.06.2023) uttaler følgende:

«Namnet på det eksisterende naturreservatet er ikke registrert i SSR. Jønjljo er einaste godkjente skrivemåte for naturnamnet, men denne skrivemåten er ikke i samsvar med norske rettskrivingsprinsipp. Vi har difor bede Kartverket reise namnesak på naturnamnet og avleidde namn. Skrivemåten som blir vedtatt for naturnamnet, blir retningsgivande for reservatnamnet.»

Everket AS (e-post sendt 12.06.2023) uttaler følgende:

«Hei, for de angitte områdene under så har vi ikke berørte anlegg eller planer om nye nettanlegg:

Jønjljo – Notodden

Omnflug – Notodden

Stormyråsen – Notodden»

Bane NOR (brev datert 14.06.2023) uttaler følgende:

«Ingen av verneområdene berører jernbanens interesser og vi har derfor ingen merknader.»

Forsvarsbygg (brev datert 23.06.2023) uttaler følgende:

«Vi viser til brev 19. mai 2023 med melding om start av verneplanprosess for frivillig vern av skog for 17 områder i kommunane Bamble, Fyresdal, Holmestrand, Tønsberg, Kviteseid, Midt-Telemark, Nissedal, Notodden, Seljord, Tinn og Tokke. Forsvarsbygg gjev høyringssvar i slike saker med det utgangspunktet å ta vare på Forsvaret sine arealbruksinteresser.

Vi ser foreløpig ingen konfliktar med det foreslåtte verneområdet. Vi ber likevel om at de tek naudsynte unntak for militær operativ verksemd inn i forskrift til verneplanen. Vi ber òg om at det særskilte unntaket for avgang og landing med Forsvaret sine luftfartøy vert tatt med i forskrift, for å ivareta omsynet til militær luftoperativ verksemd. Vi har ingen ytterlegare merknader til verneframlegget.»

Direktoratet for mineralforvaltning (brev datert 30.06.2023) uttaler følgende:

«**Branås, Eidsbogleivae – Gjuvstøvli, Heggeneset, Jønjljo, Mørkvassjuvet, Omnflug, Skriufjellet, Skuleholmfjellet, Stormyråsen, Storås, Tjuvberget, Øverland og Ånås** DMF kan ikkje sjå at det føreslegne vernet kan få følgjer for registrerte førekomstar av mineralske ressursar, berggrettar eller masseuttak i drift innfor desse områda. Her har vi derfor ingen merknader.»

Naturvernforbundet i Øst-Telemark (brev datert 05.07.2023) uttaler følgende:

«Vi viser til Verneplanarbeid for 17 nye områder | Statsforvalteren i Vestfold og Telemark Naturvernforbundet i Øst-Telemark har disse merknadene til oppstartsmeldinga:

Vi er positive til at flere verdifulle skogområder i Notodden og Tinn vernes. Det er spesielt gledelig at det kommer inn gode tilbud fra skogeiere rundt Follsjå, et område vi har hatt fokus på, og der det har vært god dialog med skogeierne. Samtidig er vi opptatt av at det er de viktigste områdene som må prioriteres først, spesielt nå i en situasjon der det er begrenset med midler og lang kø av vernekandidater. Vi er også opptatt at grensene for verneområdene trekkes slik at de fanger opp verneverdiene på en helhetlig og god måte.

Det er særlig områder i lavlandet og andre typer som har lav dekning av vern som vi ønsker å ha et spesielt fokus på.

Kommentarer til det enkelte område:

Jønjljo utvidelse

Det er positivt og viktig at lavereliggende skog er inkludert i verneforslaget, og at den høyestliggende skogen på platået er utelatt, slik fagrappporten fra området anbefaler. Man kunne kanskje ha fjerna noe av arealet i øvre deler av lisdene, men vi ser at grensene inkluderer hele lisodegradienten, noe som bør være positivt.»

Norges vassdrags- og energidirektorat (brev datert 05.07.2023) uttaler følgende:

«NVE har sett gjennom meldingen for de foreslåtte verneområdene med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner m.m. Vi vil bemerke at det er viktig at denne type saker underlegges grundige saksbehandlingsprosesser og at alle involverte interessenter gis anledning til å uttale seg.

Nettanlegg

Vi gjør oppmerksom på at nettselskapene Telemark Nett AS, Lede AS, DE Nett AS, Føre AS, Everket AS og Stannum AS har områdekonsesjon i de foreslåtte verneområdene. NVE har ikke detaljert kjennskap til planer knyttet til distribusjonsnett. Det er viktig at områdekonsesjonærer og netteiere vurderer om verneforslaget kommer i konflikt med deres eksisterende og fremtidige planer. Vi ber nettselskapene å uttale seg selv i tilfeller uten konflikt.

Når det kommer til Storås, Jønjljo NR, (utv.), og Tjuvberget ligger nettanlegg nært, men utenfor foreslåtte verneområde. NVE ber nettselskapene vurdere om de trenger standardbestemmelser som sikrer drift og vedlikehold, inkludert sikringshogst med tilhørende motorferdsel. NVE ber også nettselskapene å vurdere bestemmelsene under for oppgradering

og fornyelse. Selv om disse er en del av standardbestemmelsene blir ikke de inkludert hvis nettanlegg ligger utenfor verneområdet med mindre nettselskapene uttaler om de har behov for disse:

- **§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene:**

- o «Oppgradering eller fornyelse av eksisterende kraftledning for heving av spenningsnivået og økning av linetverrsnittet når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.»

- **§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser:**

- o «Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.»

Reguleringsmagasin

Så langt NVE kjenner til er det reguleringsmagasin som ligger nært eller grenser til områdene Brokefjell, (utv.) Brakandalen, Storskog, Mørkvassjuvet, (utv.) ned mot Flåvatn, Eidsborgkleivane-Gjuvstøyllia, Heggeneset, Jønjliljo NR, (utv.) og Tjuvberget.

NVE ber statsforvalter ta kontakt med regulant/tiltakshaver av magasinene og eiere av kraftverk slik at de får mulighet til å uttale seg om hvorvidt de foreslåtte verneområdene kommer i konflikt med drift av reguleringsmagasin, konsesjonsbestemmelser, om erstatninger gitt tidligere til grunneiere og vurdere hvorvidt det er aktuelt med heving av høyeste regulerte vannstand (HRV) i fremtiden. Vi ber selskapene og regulanter å uttale seg selv i tilfeller uten konflikt. NVE gjør oppmerksom på at vern ned til høyeste regulerte vannstand (HRV) vil begrense muligheter for økning av HRV i framtiden. Hvorvidt dette er aktuelt, bør regulantene/tiltakshaver uttale seg om. Se nærmere under **Øvrige kommentarer til områdene** for informasjon om regulanter/tiltakshavere og selskaper.

Når verneområdet grenser med reguleringsmagasin kan det skje at regulanten er pålagt eller har behov for å rydde i kantsonen over HRV, neddemt område og elven nedstrøms. NVE vurderer det som nødvendig at konsesjonsbestemmelser blir ivaretatt.

I forbindelse med flere tidligere verneforslag som grenser til HRV, for eksempel Sandvik naturreservat i Fyresdal kommune, har NVE opplevd at grunneierne ble kompensert opptil en meter over HRV for erosjon, nødvendig hogst og rydding i forbindelse med reguleringen og varierende flomvannstander. Vi oppfordrer statsforvalteren til å be skogeieren(e) opplyse om det er noen privatrettslige forhold i de foreslåtte verneområdene, som vil kunne få betydning for vernet før verneområdene blir sendt på høring. Det inkluderer opplysninger som skogeieren(e) allerede har fått eller får utbetalt erstatninger i de foreslåtte verneområdene i henhold til skjønnsavgjørelser eller avtaler.

Kraftverk

Når det kommer til kraftverksinteresser ber vi statsforvalter sende verneforslaget til eierne av kraftverkene (nevnt nedenfor) for å unngå at verneforslaget kommer i konflikt med drift, vedlikehold eller oppgradering av kraftverkene. NVE ber kraftverkseierne å uttale seg om hvorvidt vern vil være i konflikt med drift og vedlikehold av kraftverket. Deres hensyn med tanke på drift og vedlikehold, konsesjonsbestemmelser må bli ivaretatt.

Småkraftpotensial

NVE gjør oppmerksom på at det er kartlagt digitale småkraftverk i områdene Storskog, Ånås og Jønjliljo NR, (utv.). Blant småkraftpotensialene i disse områdene er det potensialet i Jønjliljo som er vurdert som et lønnsomt prosjekt. Vi ber om at grunneier(e) orienteres om potensialene.

Øvrige kommentarer til områdene

13. Jønngiljo NR, utv

Grenser til HRV til reguleringsmagasinet Tinnsjøen som er benyttet til vannkraftproduksjon av Årlifos kraftverk som eies av Skagerak Kraft AS. Øst-Telemarkens Brukseierforening er tiltakshaver av reguleringsmagasinet. Everket AS har områdekonsesjon og eier også et nettanlegg som ligger nært foreslåtte utvidelse.

Det er digitalt kartlagt potensial for småkraft som kan være av energiinteresse i det foreslåtte verneområdet. Potensialet utgjør 3,3 GWh/år og har en utbyggingskostnad på 3,8 NOK/kWh (2022-priser). Småkraftpotensialet er vurdert som et lønnsomt prosjekt sammenlignet med andre konsesjonsgitte vann- og vindkraftprosjekter, men som ikke er utbygd.»

Landbruksdirektoratet (brev datert 24.07.2023) uttaler følgende:

«Som høringsinstans for forslag til opprettelse av nye naturreservat, ønsker vi å gi noen generelle innspill til verneprosessen.

Grundige områdebeskrivelser

Av høringsdokumentene må det tydelig framkomme om og i tilfelle hvordan det aktuelle området nyttes i landbrukssammenheng. Dersom det er landbrukshensyn i området som ikke ivaretas i utkast til forskrift, ber vi om at det begrunnes i høringsdokumentene.

Typiske landbruksinteresser kan være (listen er ikke uttømmende):

- o Skogsbilvei som er nødvendig for skogbruk på bakenforliggende arealer
- o Traktorvei i forbindelse med jordbruk
- o Støl/seterområde
- o Beite
- o Reindrift

Utforming av verneforskrift

Dersom det går veier/ferdselsårer gjennom verneområdet, må Fylkesmannen vurdere om det kan gis bestemmelser om merking, rydding og vedlikehold av disse. Det bør legges til rette for drift og vedlikehold av eventuelle støl-/seterområder og åpnes for andre tekniske tiltak som bidrar til en landbruksmessig utnyttelse av området. Dersom slike tiltak ikke er ønskelig innenfor verneområdet, må det gis en faglig begrunnelse for dette i høringsdokumentene.

Beitebruk vil være aktuelt i mange områder som foreslås vernet som naturreservat. Det bør derfor vurderes om forskriften kan åpne for dette. Hvis ikke, må det redegjøres for hvorfor i høringsdokumentene. Dersom det åpnes for beiting i området bør det også utarbeides bestemmelser for utsetting av saltsteiner og oppføring/vedlikehold av gjerder og sanketrøer.

For alle tiltakene over må det vurderes om det kan gis bestemmelser om motorferdsel i forbindelse med tiltakene. Det bør gis generelt unntak fra ferdelsbestemmelsene i forbindelse med uttransportering av syke og skadde bufe.

Vi forutsetter at Fylkesmannens landbruks- og reindriftsfaglig kompetanse involveres i utforming av forskrift og verneplan. Det vil også være nyttig å involvere den lokale landbruksforvaltningen i arbeidet.»

Kartverket (brev datert 18.12.2023) uttaler følgende:**«Vedtak i navnesak 2023/162 - Jønngiljo i Notodden kommune**

Statens kartverk har i dag gjort vedtak om skrivemåten av følgende stedsnavn i Notodden kommune:

- **Jønngiljo** (navn på skar), i sammensetninger **Jønngilju-**

Vedtaket er gjort med hjemmel i § 7 tredje ledd i lov om stadnamn.

Bakgrunn

Navnesaken ble tatt opp av Språkrådet i brev av 01.06.2023 i forbindelse med utvidelsen av et naturreservat i Notodden kommune. Navnesaken ble reist for å fastsette rett skrivemåte for offentlig bruk. Navnet på det eksisterende naturreservatet er i dag ikke registrert i Sentralt stedsnavnregister (SSR).»

STATSFORVALTERENS KOMMENTARER TIL DE INNKOMNE MERKNADENE

Når det gjelder uttalelsen til Landbruksdirektoratet, så vil vi kommentere at området som foreslås vernet ikke har støl/seterområde, men skulle det være aktuelt med beitedyr er det tatt høyde for dette og de andre innspillene i verneforskriften.

Når det gjelder uttalelsen fra Forsvarsbygg, så vil vi kommentere at vi har tatt hensyn til unntak for militær operativ virksomhet og hensynet til militær luftoperativ virksomhet i § 6, første ledd og § 6, bokstav c.

Når det gjelder innspillet fra Språkrådet, så opprettet Kartverket navnesak på det tidligere navnet Jønjljo. Dette førte til at navnet ble endret til Jønngiljo. Derfor har Statsforvalteren i forbindelse med denne høringen benyttet dette navnet på reservatet.

Når det gjelder innspillet fra NVE, så vil vi kommentere at alle aktuelle instanser har fått tilgang til oppstartsmeldingen (tilsendt direkte, kunngjort på Statsforvalterens nettside og i aktuelle aviser i Telemark). Det vil de også gjøre under høringen.

Når det gjelder nettanlegg, viser Statsforvalteren til innspillet fra Everket AS, som sier at de ikke har anlegg som blir berørt av planene.

Videre saksbehandling

Verneforslaget med områdebeskrivelser, kart over verneområdet og forslag til verneforskrift sendes på en felles sentral og lokal høring. Formålet med høringen er å få fram opplysninger om interesser som kan bli berørt av den planlagte fredningen.

Etter høring vil Statsforvalteren oppsummere høringen, kommentere eventuelle uttalelser og utarbeide en tilråding om vern til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vil deretter lage innstilling til Klima- og miljødepartementet (KLD) og vedtak om fredning blir gjort ved kgl. res. av Kongen i statsråd.

5. Verneplanen sitt omfang

Tabell 1. Tabellen viser oversikt over grunneiere og areal for utvidelsesareal og areal for eksisterende verneområder.

Navn	Kommune	Tall på grunneiere	Eksisterende areal, daa	Utvidelse av eksisterende, daa	Totalareal, daa	Verneverdi
Jønngiljo naturreservat (utv.)	Notodden	9	4685	3883	8568	(**) regional

*Eiendommer med utvidelsesareal: 138/1, 138/2, 139/1-2, 140/1, 140/2, 141/1-2, 141/3,10, 141/4, 141/6-7, 141/12. Se også kapittel 6 i faktaarket.

6. Faktaark

LOKALITET:	Jønngiljo
KOMMUNE:	Notodden
FYLKE:	Telemark
VERNEKATEGORI:	Naturreservat
AREAL:	3883 daa (utvidelsesareal)/8568 daa (totalareal)
HØYDE OVER HAVET:	Ca. 192 - 1080 m.o.h. (verneforslag)
EIENDOMMER:	Gnr./bnr.: 138/1, 138/2, 139/1-2, 140/1, 140/2, 141/1,2, 141/3,10, 141/4, 141/6,7, 141/12

OMRÅDEBESKRIVELSE

Tilbudet består av areal rundt Jønngiljo NR, i Rudsgrend vest for Tinnsjø i Notodden kommune. Arealet dekker bratte østvendte lisider, fra Tinnsjøveien og opp til topplatået mot Håkanesfjellet. Jevnt bratte lisider dominerer sør for reservatet, med enkelte bratte stup sentralt i lia. Arealet rundt Presturda nord for reservatet er brattere, med stup, kløfter og nakne bergsua over det skogkledde arealet. Metarhyolitt og metamorf tuff dominerer berggrunnen, løsmassedekket er tynt, men i bunnen av liene finnes en del skredmateriale. Området ligger i svakt oseanisk vegetasjonsseksjon, i nordboreal (10%), mellomboreal (70%) og sørboreal (20%) vegetasjonssone. Det opprinnelige tilbudet besto av et areal nord for naturreservatet, et større område i sør, og et i vest. Etter kartlegging har både det nordlige og det sørlige arealet blitt redusert, og det vestlige arealet er tatt ut.

Vegetasjon, skogstruktur og påvirkning

Fattige vegetasjonstyper dominerer, men rike utforminger er stedvis representert langs fuktsig og flekker med løsmasser i lisiden og spesielt i bunnen av lia. Fattige areal preges av bærlyng og blåbærskog, med tørrere innslag på grunne rygger. Lågurtskog og høgstaudeskog forekommer flekkvis på friske areal på løsmasser. Treslagssammensetningen domineres av bartrær og bjørk i øvrige deler av lia, ispedd enkelte ospesuksesjoner. Ned mot Tinnsjøen er treslagssammensetningen større med barblandingsskoger med rikelig med borealt løv, samt hassel, lind, spisslønn og alm.

Eldre strukturfattig skog dominerer de øvre og midtre arealene i lia. Yngre til middelaldrende skog inngår først og fremst lengst sør langs traktorvei opp fra Sønstegård. Bergrøtter og blandingsskogene på bedre bonitet i kjerneområdene har større treslagsblanding og kommet lenger i utvikling. Her finnes større andel eldre/grove trær og mer død ved. Brannspor ble sett på enkelte stubber i lisiden. Med unntak av spredte stående furugadd av kelotype, finnes død ved i liten grad utenfor kjerneområdene.

Barskogen i øvre og midtre deler av lisiden er jevnt over hardt gjennomhugget i flere omganger. I blandingsskogene nederst i lia inngår gamle tidligere styvede alm, eldre lindeskog, grov osp, grov gran og grove hasselkratt. Flere steder som rester etter tidligere mer åpne beite/høstingsskoger. I kontrast har deler av lindeskogen i Presturda i nord et naturlig preg, uten tydelige kulturspor, noe som er svært sjeldent i Tinnsjøregionen. Skogene har stor treslagsblanding kombinert med høy bonitet, og de treslagene med raskt omløp har dannet død ved i flere nedbrytningsstadier, som f.eks. gråor og hegg.

Verneinteresser

I dette avsnittet er blant annet såkalte «rødlistede» arter og naturtyper omtalt. Det er arter som er sjeldne og som er gitt ulik status etter hvor stor fare det er for utrydding. Status er hentet fra Norsk Rødliste for arter 2021 fra Artsdatabanken og fra Norsk Rødliste for naturtyper 2018. EN = sterkt truet, VU = sårbar, og NT = nær truet, der «sterkt truet» er mer sjelden enn «nær truet».

Det er identifisert seks kjerneområder innenfor tilbudsområdet. Et av kjerneområdene ligger i det nordlige tilbudsarealet (kjerneområde 5), mens de øvrige fem er lokalisert i det sørlige tilbudsarealet.

Skogen i kjerneområdet i det nordlige arealet utgjør en sjelden velutviklet rest av gammel sørboreal blandingsskog. Her inngår blant annet kalkbarskog, samt lindeskogen nevnt tidligere. Feltsjiktet er preget av flere varmekjære og næringskrevende planter, og har et godt potensial for flere krevende markboende sopp. Det ble også registrert et velutviklet lavsamfunn knyttet til gamle rikbarkstrær, samt et godt potensial for flere krevende vedboende arter. Skogen er en del av et nettverk av løvskoger som huser en levedyktig bestand av hvitryggspett. Kjerneområdet strekker seg fra Tinnsjø og opp til 300 m høyde, og er vurdert som svært viktig (A-verdi).

Kjerneområdene i det sørlige arealet er relativt små og spredt utover den nordlige delen av området, med et mindre kjerneområde helt i sør. Kjerneområdene består av kalkbarskog (tørkeutsatt høgstaudeskog, kjerneområde 1), gammel lavlandsblandingsskog (granblandingsskog, kjerneområde 2), gammel boreal lauvskog (ospeholt, kjerneområde 3), gammel lavlandsblandingsskog i sørboreal utforming (trolig tidligere hagemark/beiteskog, kjerneområde 4) og gammel boreal lauvskog (gammel lauvblandingsskog, kjerneområde 6). Tre av kjerneområdene er vurdert som viktige (B-verdi), mens ett kjerneområde er vurdert som svært viktig (A-verdi). Kjerneområdet med A-verdi er også en viktig del av nettverket av løvskoger med hvitryggspett. Kjerneområdet helt i sør er vurdert som lokalt viktig (C-verdi). Det er også registrert flere MiS-livsmiljøer/nøkkelbiotoper innenfor det sørlige arealet: Eldre lauvsuksesjon, rik bakkevegetasjon, bergvegger, gamle trær, rikbarkstrær og hule bartrær.

Potensialet for krevende arter er størst i blandingsskogene nederst i lisiden, spesielt innenfor kjerneområde 4 og 5. Dette begrunnes i stor treslagsblanding kombinert med dødved og gamle trær av forskjellige treslag, samt rik bakkevegetasjon.

Det er gjort en rekke funn av rødlistearter av karplanter, lav, moser og sopp. En oversikt over disse finnes i tabellene under.

De største verdiene ligger knyttet til de eldre varmekjære blandingsskogene nederst i lisiden og alt areal av slike med tilgrensede lisider er godt fanget opp i dette verneforslaget. Utvidelsesforslaget er vurdert til å ha klar regional verdi (**) og supplerer/styrker eksisterende verneområde på en god måte, både arronderings- og naturverdimessig.

Området vurderes å ha en middels mangeloppfyllelse, der de rike blandingsskogene i nedre del av lisiden og kalkskogen i kjerneområde 1 er av størst betydning. Øvrig areal av fattig barskog fyller ingen vernemangler.

Tabell 2. Tabellen viser en liste over rødlistede arter registrert i det nordlige arealet.

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Rødlistestatus	Registreringsdato
Furuplett	<i>Chaetodermella luna</i>	Nær truet (NT)	01.10.2008
Glattstorpigg	<i>Sarcodon leucopus</i>	Nær truet (NT)	01.10.2008
Rosenkjuke	<i>Fomitopsis rosea</i>	Nær truet (NT)	01.10.2008
Rynkeskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	Nær truet (NT)	01.10.2008
Tvillingslørsopp	<i>Cortinarius metarius</i>	Nær truet (NT)	01.10.2008
Dråpekjuke	<i>Postia guttulata</i>	Sårbar (VU)	20.11.2008
Alm	<i>Ulmus glabra</i>	Sterkt truet (EN)	02.08.2020

Tabell 3. Tabellen viser en liste over rødlistede arter registrert i det sørlige arealet.

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Rødlistestatus	Registreringsdato
Rotnål	<i>Microcalicium ahlneri</i>	Nær truet (NT)	28.09.2020
Svartsonekjuke	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Nær truet (NT)	28.09.2020
Flatragg	<i>Ramalina sinensis</i>	Nær truet (NT)	29.09.2020
Rosenkjuke	<i>Fomitopsis rosea</i>	Nær truet (NT)	29.09.2020
Blanknål	<i>Calicium denigratum</i>	Nær truet (NT)	04.11.2020
Grønnsko	<i>Buxbaumia viridis</i>	Nær truet (NT)	04.11.2020
Gubbeskjegg	<i>Alectoria sarmentosa</i>	Nær truet (NT)	04.11.2020
Rynkeskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	Nær truet (NT)	04.11.2020

Rosa tusselav	<i>Schismatomma pericleum</i>	Sårbar (VU)	28.09.2020
Pelsblæremose	<i>Frullania bolanderi</i>	Sårbar (VU)	29.09.2020
Lys brannstubbelaav	<i>Carbonicola anthracophila</i>	Sårbar (VU)	04.11.2020
Mørk brannstubbelaav	<i>Carbonicola myrmecina</i>	Sårbar (VU)	04.11.2020
Alm	<i>Ulmus glabra</i>	Sterkt truet (EN)	29.09.2020
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	Sterkt truet (EN)	29.09.2020

FORMÅL

Formålet med forskriften er å bevare et variert skogområde som

- representerer bestemte typer natur i form av eldre, varmekjære blandingsskoger og kalklågurtsskog i mellom- og sørboreal sone. Området har større arealer med biologisk gammel skog, grove trær og rikelig med død ved.
- inneholder truet, sjelden eller sårbar natur i form av en rekke trua arter innenfor flere organismegrupper.

ANDRE INTERESSER

Ingen kjente.

TEKNISKE INNGREP

Det går noen stier gjennom øvrige deler av det nordlige området. I det sørlige området går det en traktorvei inn fra øst og sørover, denne går over til en sti som går ut av området igjen.

PLANSTATUS

Det nordlige området er avsatt til LNFR (landbruks-, natur- og friluftsområde) i kommuneplanens arealdel 2023-2033. Kjerneområdet i nord ligger i hensynsone 560 (naturmiljø). Store deler av det nordlige området ligger innenfor faresone 310 (ras- og skredfare).

Det sørlige området er også avsatt til LNFR. Som i nord er det et belte med faresone 310 i den østlige, nedre delen av området. Det er også et område med faresone 320 (flomfare) langs Rudsåi.

MERKNADER

Ingen merknader.

FORVALTNINGSMYNDIGHET

Forvaltningsmyndigheten blir fastsatt gjennom verneforskriften ved vernevedtak.

Forvaltningsmyndigheten er i de fleste verneområder lagt til Statsforvalteren, men dersom kommunen ønsker delegert forvaltningsmyndighet for verneområder i sin kommune kan de få det. Det stilles visse krav til slik delegering:

- Verneområdet ligger i sin helhet innenfor kommunen sine grenser.
- Kommunen har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å forvalte området.
- Dersom kommuner som ikke tidligere har hatt forvaltningsmyndighet for verneområder ønsker å bli forvaltningsmyndighet må de takke ja til alle verneområder i kommunen. Kommunen får ikke forvaltningsmyndighet for Ramsarområder eller områder som forvaltes av nasjonalpark-/verneområdestyrer.
- Ansvarer som forvaltningsmyndighet innebærer at kommunen selv må avsette nødvendige ressurser til administrasjon og saksbehandling.
- Kommunen kan søke om økonomiske midler til skjøtsel og andre forvaltningstiltak for å ivareta naturverdiene i verneområdene, innenfor de rammer som hvert år blir fastsatt av Stortinget.

Dersom kommunen ønsker forvaltningsmyndighet for foreslått naturreservat og andre aktuelle verneområder i egen kommune, ber vi derfor om tilbakemelding på dette innen høringsfristen. Får vi ingen tilbakemelding, legges det til grunn at kommunen ikke ønsker å overta forvaltningen av områdene.

SKOGBRUKSOPPLYSNINGER

Tabell 4. Tabellen viser skogbruksopplysninger for tilbudsområdet.

Navn	Total-areal	Produktivt areal i daa				Annet areal i daa			Tilvekst	Volum
	daa	H	M	L	Sum	Myr	Vann	Annet	m ³ /daa	m ³
Jønngiljo naturreservat	3891	422	817	2189	3429	9	2	73+379	0,34	60690

Skogbruksopplysningene er levert av AT Skog. Dataene er foreløpige og kan bli endret.

LITTERATUR

Naturbase: <http://naturbase.no/>

Artskart: <https://artskart.artsdatabanken.no/>

Reiso, S. 2021. Naturverdier for lokalitet Jønngiljo, utvidelse, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2020. NaRIN faktaark. BioFokus.

7. Framlegg til verneforskrifter

Kommentarer til forskriften

Bruk av naturreservatet til idrettsarrangement eller andre større arrangement er forbudt.

Definisjon på større arrangement har tidligere vært om lag 30 deltakere. I henhold til den nye malen for forskrifter fra Miljødirektoratet er det ikke gitt noen eksakt definisjon på hva som regnes som større arrangement. Både type arrangement og antall deltakere kan ha betydning.

Som utgangspunkt vil idrettsarrangementer og konserter – eller lignende – omfattes. Bestemmelsen er ikke ment å regulere ordinær turvirksomhet i grupper, og fellesturer og fellestreninger med videre omfattes dermed ikke av forbudet. Utsetting av turposter og lignende regnes heller ikke som arrangement, men kan rammes av forbudet mot midlertidige innretninger.

Forskriftsmalen har i § 7 en særskilt dispensasjonsbestemmelse som åpner for å gi tillatelse til aktiviteter nevnt i denne. Ut fra verneformålet for det enkelte området kan det vurderes konkrete unntak eller tilpasninger til disse bestemmelsene, for eksempel særskilt unntak for turorienterings- eller kjentmannsposter. Er det flere deltakere må det søkes om dispensasjon, og da kan forvaltningsmyndigheten vurdere dette i henhold til § 7 bokstav g.

Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsveier.

Vedlikehold som rydding av kvist og fjerning av greiner og nedfall i stier og veier kan gjøres uten søknad. Vindfall som måtte bli liggende over stier kan kappes og legges til side, normalt vil dette kunne gjøres av grunneier eller oppsyn. Det kan etter søknad gis dispensasjon etter § 7 bokstav e til rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsveier. Dette er en standard regel vi har med i alle verneforskrifter, og som kan benyttes dersom det viser seg å være stier en *ikke har kjent til* ved vernet.

Motorferdsel.

Motorferdsel er forbudt etter § 5 bokstav a. Det er noen generelle unntak i § 6 og det kan gis dispensasjon etter søknad etter bestemmelsene i § 7. I tillegg gjelder lov om motorferdsel i utmark, det vil si at kommunen og grunneier må gi tillatelse til motorferdsel på vanlig måte.

Bruk av sykkel, hest og riding.

Friluftsløven åpner for sykling, ridning og annen bruk av hest på veier og stier i utmark. I høringsforslaget vil vi følge friluftsløvens bestemmelser. Jf. bestemmelsen i § 5 bokstav b.

Brenning av bål.

Det er vanlig at det er åpent for brenning av bål i store reservat. En må da benytte tørrkvist eller ved en har med seg, det er ikke tillatt å felle eller hogge opp døde trær.

Forslag til forskrift om vern av Jønngiljo naturreservat i Notodden kommune i Telemark fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 og § 62 [og § 77]. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et variert skogområde som

- a. representerer bestemte typer natur i form av eldre, varmekjære blandingsskoger og kalklågurtskog i mellom- og sørboreal sone. Området har større arealer med biologisk gammel skog, grove trær og rikelig med død ved.
- b. inneholder truet, sjelden eller sårbar natur i form av en rekke trua arter innenfor flere organismegrupper.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Notodden kommune: 138/1, 138/2, 139/1,2, 140/1, 140/2, 141/1,2, 141/3,10, 141/4, 141/6,7, 141/8,9, 141/12

Naturreservatet dekker et totalareal på 8568 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Notodden kommune, hos Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e. Bålbrenning er forbudt. Forbudet gjelder ikke bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.
- f. Etablering av nye båtplasser er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- a. sankning av bær og matsopp
- b. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- d. vedlikehold av eksisterende traktorvei og stier i henhold til standard på vernetidspunktet
- e. beiting
- f. utsetting av saltsteiner
- g. bålbrekking med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk
- h. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt
- i. forsiktig rydding av småbusker og kvist i siktlinjer ved faste vaktposter i forbindelse med storviltjakt
- j. Vedlikehold av bygninger og anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende traktorveier.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for

- a. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget og med traktor og ATV på traktorveier avmerket i vernekartet
- c. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt
- c. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. oppsetting og vedlikehold av gjerder
- e. avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d
- f. uttak og ringbarking av utenlandske treslag og etablerte plantefelt av gran, samt spredning fra disse
- g. øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd

- h. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d og f og § 7 bokstav a, d og g.

§ 8 *Generelle dispensasjonsbestemmelser*

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 *Skjøtsel*

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 *Forvaltningsplan*

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 *Forvaltningsmyndighet*

Miljødirektoratet fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Miljødirektoratet kan delegere myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12 *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft straks.